

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 5/2007 vp

Valtioneuvoston selonteko valtiontalouden tarkistetuista kehyksistä vuosille 2008—2011

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 30 päivänä toukokuuta 2007 lähettäessään valtioneuvoston selonteon valtiontalouden tarkistetuista kehyksistä vuosille 2008—2011 (VNS 1/2007 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi valtiovarainvaliokuntaan samalla todennut, että erikoisvaliokunnat voivat halutessaan antaa lausuntonsa valtiovarainvaliokunnalle 8 päivään kesäkuuta 2007 mennessä.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- kansliapäällikkö Jarmo Vaittinen ja maatalousneuvos Esko Juvonen, maa- ja metsätalousministeriö

- budjettineuvos Kati Suihkonen ja neuvotteleva virkamies Seija Kivinen, valtiovarainministeriö
- tutkimusjohtaja Pasi Puttonen, Metsäntutkimuslaitos
- johtaja Seppo Aaltonen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry
- toiminnanjohtaja Tage Ginström, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund
- johtaja Anders Portin, Metsäteollisuus ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- MTT Taloustutkimus
- Elintarviketeollisuusliitto ry

VALTIONEUVOSTON SELONTEKO

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan kehyksiin on sisällytetty hallitusohjelmaan sisältyvien toimenpiteiden rahoitus. Maatalouden toimintaedellytyksiä vahvistetaan vuoteen 2011 mennessä 60 miljoonalla eurolla ja metsätalouden 20 miljoonalla eurolla. Maaseutuelinkeinotoiminnan kerkotukimenoissa huomioidaan tapahtunut kerkotason nousu sekä lainakannan kasvu.

Osana hallitusohjelman toteutusta maatilatalouden kehittämisrahaston toimintamahdollisuuksia vahvistetaan vuotuisella noin 30 miljoonan euron budjettisiirrolla.

Kehyspäättöksessä on otettu huomioon suomalaisen ruuan edistämishjelman käynnistäminen ja metsäsektorin tulevaisuuskatsauksessa ehdotettuja määrärahalisäyksiä uusiutuvan energian edistämiseen. Bioenergiatuotannon avuksiin kohdennetaan viisi miljoonaa euroa. Kiinteistöjen kirjaamisjärjestelmä siirretään kirjajaoikeuksista Maanmittauslaitokselle. Maatalouden tuki- ja valvontajärjestelmien tarpeeton byrokratia karsitaan.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Maatalous

Selonteossa on maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan osalta todettu, että kehyksiin on sisällytetty hallitusohjelmaan sisältyvien toimenpiteiden rahoitus. Maatalouden toimintaedellytyksiä vahvistetaan vuoteen 2011 mennessä 60 miljoonalla eurolla. Valiokunta pitääkin erittäin tärkeänä, että alan tuottavuutta voidaan nostaa ja elinkeinon kilpailukykyä parantaa. Maatalouden tulokehitys on MTT Taloustutkimuksen tutkimusten mukaan ollut aleneva viimeiset neljä vuotta. Maataloustuloa kertyi yhteensä 893 miljoonaa euroa vuonna 2006. Laskua edelliseen vuoteen oli yli kahdeksan prosenttia eli lähes 83 miljoonaa euroa.

Erittäin tarpeellisenä valiokunta pitää sitä, että maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) toimintamahdollisuuksia vahvistetaan vuotuisella noin 30 miljoonan euron budjettisiirrolla. Eduskunta onkin edellyttänyt (Valtioneuvoston selonteko maatalouspolitiikasta VNS 4/2005 vp), että maatilatalouden kehittämisrahaston pitkän aikavälin rahoitusvalmiutta parannetaan siirtämällä valtion talousarviosta vuosittain riittävä määräraha rahastoon. Valiokunnalle toimitetusta selvityksestä on käynyt ilmi, että valtion tämän vuoden toisessa lisätalousarviossa Makeralle osoitetusta 100 miljoonan euron määrärahasta huolimatta varat eivät riittäne rahoittamaan kaikkien nyt vireillä olevien hakemusten edellyttämiä tukia. Keskeinen tekijä Makeran rahoitusvalmiuden heikkenemiseen on ollut se, että Etelä-Suomen kansalliseen tukeen liittyvä komission päätös on edellyttänyt aloitustukien ja investointitukien täysimääräistä käyttöä. Tässä kosketeltujen tukien hakujärjestelmän uudistamista selvitetään parhaillaan.

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että selonteossa todetun mukaisesti maatalouden tuki- ja valvontajärjestelmiä selkeytetään ja byrokratiaa karsitaan. Erityistä huomiota tulee kiinnittää järjestelmien toimivuuteen tilatasolla sekä viljelijän oikeusturvaan.

Metsätalous

Selonteon mukaan metsätalouden toimintaedellytyksiä vahvistetaan vuoteen 2011 mennessä 20 miljoonalla eurolla.

Valiokunta toteaa, että tilanne puuraaka-aineen saatavuuden osalta on muuttunut kehysvalmistelujen jälkeen. Puuraaka-aineen saatavuus rajoittaa metsäteollisuuden tuotantoa jo tällä hetkellä eikä puuta saada markkinoille tarvittavaa määrää. Puun tuonti Venäjältä tyrehtyy nopeasti, jos tullikorotukset toteutuvat suunnitellussa aikataulussa. Ensimmäiset korotukset astuvat voimaan jo tulevana kesänä. Tuontipuun korvaaminen vaihtoehtoisella raaka-aineella on perusedellytys kotimaisen tuotannon ja työpaikkojen säilyttämiselle nykyisellä tasolla.

Maamme puuntuotannon lisääminen ja kestävien hakkuumahdollisuuksien turvaaminen edellyttää metsänhoito- ja perusparannustöiden lisäämistä viime vuosien tasosta. Valiokunta on eri yhteyksissä korostanut sitä, että nuoren metsän hoitotyöt tulee tehdä riittävän varhaisessa vaiheessa. Taimikkovaiheessa tehty hoitotyö on metsänhoidollisesti vaikuttavampaa ja edullisempää kuin nuoren kasvatusmetsän kehitysvaiheessa. Työt ovatkin tänä vuonna lähteneet hyvin käyntiin. Nyt on jo käytetty kaksi miljoonaa euroa enemmän metsänparannusvaroja (Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen) kuin samaan aikaan käytettiin vuonna 2006. Tukivaroja on kuitenkin viisi miljoonaa euroa vähemmän käytettävissä kuin vuonna 2006. Valiokunta kiinnittääkin valtiovarainvaliokunnan huomiota siihen, että tukien rahoitus loppuvuoden osalta tulee turvata.

Valiokunta korostaa lisäksi erityisesti sitä, että toimiva tieverkosto on puuntuotannon ja puunhankinnan perusedellytys. Tieverkoston puutteet, erityisesti kelirikkokausina, aiheuttavat alalle voimakkaan kausivaihtelun, josta aiheutuu noin 100 miljoonan euron vuotuiset lisäkustannukset metsäteollisuudelle. Asiantuntijakuulemisessa on käynyt ilmi, että kehysneuvotteluissa on sovittu vuodelle 2008 kertaluonteisesti 20 miljoonan euron määrärahasta alemma-

nasteiselle tieverkostolle. Yksityisteiden tukeen tulee lisäystä kolme miljoonaa euroa vuosittain. Valiokunta pitää määrärahoja välttämättöminä samoin kuin sitä, että tulevina vuosina muutoinkin huolehditaan riittävistä määrärahoista tieverkkoston ylläpitämiseen.

Välttämätöntä on myös se, että ammattitaitoisen työvoiman saatavuus turvataan. Kotimaisen puun käytön lisäämiseksi tarvitaan tuhansia puuntuotannon ja puunkorjuun ammattilaisia, joiden kouluttaminen on saatava käyntiin välittömästi. Metsäkoneiden ja puutavara-autojen kuljettajapula rajoittaa jo nyt puunhankintaa.

Valiokunta toteaa, että Metsäntutkimuslaitokselta (Metla) kehyskautena 2007—2011 edelly-

tettävät tuottavuustoimenpiteet ovat hyvin suuria; toimintamenot vähenevät 13 prosenttia ja henkilötövuodet 20 prosenttia. Valiokunta kiinnittääkin huomiota siihen, että edellä todettu puuntuotantomme tila edellyttää myös metsäsektorimme tulevaisuuden turvaavan tutkimus- ja kehitystyön tehostamista.

Lausunto

Lausuntonaan maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 8 päivänä kesäkuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jari Leppä /kesk
vpj. Pertti Hemmilä /kok
jäs. Susanna Haapoja /kesk
Hannu Hoskonen /kesk
Anne Kalmari /kesk
Johanna Karimäki /vihr
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Mats Nylund /r

Pentti Oinonen /ps
Klaus Pentti /kesk
Petri Pihlajaniemi /kok
Erkki Pulliainen /vihr
Kari Rajamäki /sd
Arto Satonen /kok
Katja Taimela /sd
Pekka Vilkuna /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Maataloutta on voitava harjoittaa koko maassa. Suomella on oikeus täydentää EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa kansallisilla ratkaisulla. Niinpä myös maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) toimintamahdollisuuksien turvaaminen pitkäjänteisesti on maatalouden tuottavuuden ja kilpailukyvyn parantamiseksi välttämätöntä.

Nykytilanne ei ole Makeran kannalta kestävä. Tuki on nykyään tietynlainen "subjektiivinen oikeus". Rakennetukivaroja on pystyttävä kohdentamaan tehokkaammin ja tukipäätöksiä nopeuttamaan. On varmistettava, että tuet suuntautuvat tilalla vakituisesti asuville päätoimisille, työvaltaisille maatilatalouden harjoittajille.

Lakia maatalouden rakennetuista ollaan tuomassa eduskuntaan. Se on osa maaseutuelinkeinojen rahoituslain kokonaisuudistusta. Lain valmistelua on syytä kiirehtiä. Lakiin on saatava

selkeät kriteerit aloitus- ja investointitukien sekä korkotukilainojen myöntämiselle. Uskomme, että tämän myötä järjestelmän ennakoitavuus myös paranee.

On kaikkien osapuolien etu, jotta myös jatkossa maatilatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen investointien rahoitusta voidaan selkeyttää ja sen myötä edistää ja kehittää maaseutuelinkeinoja.

Puuhuollon turvaamisen ja puutuoton tavoitteiden varmistaminen edellyttää metsälainsäädännön ajantasaistamista yhteismetsien ja metsälain osalta. Tällöin on perusteltua korostaa metsien uudistamisen ja ensiharvennusten velvoittavuutta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että maatalouden rakennetuista annettuun lakiin on saatava selkeät kriteerit aloitus- ja investointitukien sekä korkotukilainojen myöntämiselle.

Helsingissä 8 päivänä kesäkuuta 2007

Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd

Kari Rajamäki /sd
Katja Taimela /sd